

21.5 **BESWAARSKRIF GK KRUGERSDORP TEEN DIE BESLUIT VAN SINODE 2009 OOR “SAAK VAN DIE VROU” (2012: Artt 17, 23, 258) (2016: Artt 39, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 82)**

2016

- A. Die Beswaarskrif word gestel.
- B. Dr EJ de Beer rapporteer namens die Kommissie Praktiese uitvoerbaarheid.
- C. **Ordevoorstel:** Die Kommissierapport word terugverwys na die Kommissie Praktiese uitvoerbaarheid om meer inligting te gee asook duideliker te motiveer.
- D. **Besluit:** Ordevoorstel word goedgekeur.
- E. Dr TD Mashau rapporteer namens die Kommissie Praktiese uitvoerbaarheid.
- F. Dr JH Howell rapporteer namens die Kommissie Kerkregtelik.
- G. Ds BCG Fourie rapporteer namens die Kommissie Openbaringshistories.
- H. Dr DG Breed rapporteer namens die Kommissie Beswaargronde oor 1 Tim 2.

2012

- A. Dr WC Vergeer stel die beswaarskrif.
- B. **Besluit:** Die beswaarskrif word verwys na Kommissie Beswaarskrifte 5.
- C. **Ordevoorstel:** Dr WC Opperman hou die ordevoorstel voor.
- D. **Besluit:** Ordevoorstel word aanvaar met aanbevelings.
- E. Met die aanvaarding van die ordevoorstel word die beswaarskrifte in verband met die vrou in die besondere dienste eers op 'n volgende Sinode beoordeel word, aangesien daar sake is wat dringende aandag moet geniet alvorens hierdie beswaarskrifte tot opbou van kerke gehanteer kan word (kyk Beswaarskrif 21.3 in Handeling 2012).

F. **BESWAARSKRIF**

1. **Besluit waarteen beswaar gemaak word**

“Die vergadering besluit volgens die goedgekeurde aanbeveling, pt 4.2, dat vroue nie in die besondere dienste van predikante en ouderlinge mag dien nie” (Acta 2009:667).

2. **Beswaargrond 1 – Gewetensbinding**

Die besluit van die Sinode kom neer op die binding van lidmate se gewetens op grond van meerderheid van stemme en nie op grond van die Skrif nie.

- 2.1 Die verskil in bewoording van die besluite oor die diens van diaken en die diens van ouderling en predikant is opvallend en bevestig dat die twee besluite op verskillende basis geneem is:

“Die Sinode keur **in die lig van die Skrif** goed dat vroue wat die nodige gawes het as diakens in die GKSA verkies en bevestig kan word” (Acta 2009:668).

“Die Sinode het **in die lig van die behandeling van die Rapport** tot die oortuiging gekom dat vroue nie in die besondere dienste van predikant en ouderling mag dien nie” (Acta 2009:669).

- 2.2 Die “Rapport” (in die lig waarvan die besluit geneem is dat vroue nie as predikante en ouderlinge mag dien nie) kom self tot die volgende gevolgtrekking:

(a) dat die twee standpunte wat daarin uiteengesit word **beide** in ooreenstemming met die Gereformeerde Skrifbeskouslike en hermeneutiese vertrekpunte is, en dat die verskille bloot op die vlak van eksegetiese sintese lê,

(b) en dat die saak van vroue in die besondere dienste “nie op sigself ‘n belydenissaak is nie” (Acta, 2009:664).

Terwyl die Rapport dus erken dat nie een van die twee standpunte as on-Gereformeerd, on-Skriftuurlik of in stryd met die Belydenis beskou kan word nie, dwing die Sinode die kerke in sy besluit nogtans tot een standpunt – bloot op grond van meerderheid van stemme.

- (a) Deur hierdie werkwyse te volg, was die binding van lidmate se gewetens, op grond van getalle (ongeach die uitslag van die stemming) 'n onvermydelike gevolg.
 - (b) Terwyl die Notule verklaar dat die besluit “in die lig van die behandeling van die Rapport” geneem is, gaan die besluit self teen die Rapport se bevindinge in.
- 2.3 Ons Belydenis verbied dat aan “groot getalle” dieselfde gesag as die Skrif toegeken word (NGB, art 7), en dat gelowiges se gewete gebind word (NGB, art 32).

3. Beswaargrond 2 – Verreken nie Skrifgetuïenis genoegsaam nie

- 3.1 Vorige Rapporte wat voor die Sinode gedien het, toon aan dat daar wel in die Ou Testament voorbeelde is waar God vroue in besondere dienste geroep, toegerus en gebruik het, en dat hulle nie daarvan weerhou is omdat hulle vroue is of getroud is nie (bv samevatting in Acta 2009:613, 658).
- 3.2 Die (ongemotiveerde) opmerking van die 2009-Rapport, dat hierdie Skrifgetuïenis bloot 'n “indirekte verband” met die besondere dienste in die Nuwe-Testamentiese kerk het en dat die besondere dienste van die Nuwe Testament nie sonder meer na dié van die Ou Testament herlei kan word nie (Acta 2003:571), is onduidelik en verreken die getuïenis uit die Ou Testament oor vroue in besondere dienste nie genoegsaam nie:
- 3.2.1 Die vraagstuk waaroor Sinode 2009 moes beslis, was nie of daar 'n direkte verband tussen die koningskap/profeetskap van die Ou Testament en die ouderlingskap/diakenskap in die Nuwe Testament is nie. Die vraagstuk voor die Sinode was of God ook vroue wil roep, toerus en gebruik in besondere dienste. Die Ou Testament gee op hierdie vraag 'n onmiskenbare en duidelike “ja” as antwoord.
- 3.2.2 Die Rapport bly in gebreke om aan te toon hoe die genoemde “indirekte verband” tussen die besondere dienste in die OT en NT, meebring dat God van besluit verander het en Hy nou nie meer ook vroue in besondere dienste kan/wil roep, toerus en gebruik nie.
- 3.2.3 Die Rapport fouteer deur nie die vraagstuk van die ontwikkeling en vervulling van die Ou-Testamentiese dienste duidelik te onderskei van die vraag na die Bybelse uitsig op die rol van geslag van persone in God se diens nie.

4. Beswaargrond 3 – Neem nie getuïenis uit die vroeë Christelike Kerke genoegsaam in ag nie

- 4.1 In die bespreking en beoordeling van die rol van vroue in die vroeë Christelike kerke, verlaat die Rapport voor Sinode 2009 hom slegs op een bron en hierdie bron se bevindinge (Schwertley, 1988).
- 4.2 Die Sinode se vermoë om 'n goeie oordeel te vorm oor die rol van vroue in die vroeë Christelike kerke word hierdeur ernstig benadeel omdat:
- 4.2.1 Die aanvaarde wetenskaplike praktyk om meerdere bronne te raadpleeg nie gevolg word nie.
- 4.2.2 Die bron wat gebruik is, redelik verouderd is.
- 4.2.3 Hierdie bron hom in sy studie beperk tot slegs die rol van vrouediakens in die vroeë Christelike kerk.
- 4.2.4 Die studie nie die omvattende nie-literêre getuïenis wat oor die dienswerk van vroue in die vroeë Christelike kerk bestaan, genoegsaam verreken het nie.
- 4.3 Ander bronne en jonger navorsing bevestig die wydverspreide voorkoms van dienswerk deur vroue in **alle** besondere dienste in die eerste 500 jaar van die vroeë Christelike kerk.
- 4.3.1 Navorsing deur Eisen (1996) bied byvoorbeeld omvattende en onweerlegbare literêre en argeologiese getuïenis uit primêre bronne (letterlik honderde voorbeelde) oor die uitgebreide dienswerk van vroue in die vroeë Christelike kerk as sowel apostels, profete, teoloë, ouderlinge, dienende weduwees, diakens, biskoppe en bestuurders.

- 4.4 Die Rapport voor die 2009 Sinode erken dat die opkoms van die Rooms Katolisisme (en gevolglike sentralisering van kerklike gesag in die man, die biskop en die pous) uiteindelik 'n invloed gehad het op die verdwynende rol van die vroulike dienswerk in die vroeë Christelike kerk (Acta 2009:601).
- 4.4.1 Die GKSA behoort hom dus te verantwoord oor die vraag of die posisie van vroue in die kerk en in besondere dienste nie (net soos die res van die episkopale [Roomse] ampsbeskouing) reformasie benodig nie.
- Voetnoot: Dit is opmerklik dat die Rooms Katolieke Kerk deurlopend vroue toegelaat het om die Woord amptelik te bedien. Hulle word slegs daarvan weerhou om die Sakramente te bedien, omdat (volgens Rooms oortuiging) die Sakramente geloof bewerk. Daarteenoor bely die Gereformeerde Kerke dat die Heilige Gees die geloof deur die verkondiging van die evangelie bewerk (HK, So 25). Daar bestaan dus 'n ooreenkoms tussen die Roomse en (huidige) Gereformeerde standpunt, daarin dat beide nie toelaat dat vroue die genade-instrumente, wat geloof kan bewerk, amptelik bedien nie. Daar is na ons oortuiging geen Skrifgronde om so 'n standpunt te regverdig nie.

5. Beswaargrond 4 – Teenstrydige Kerklike praktyk en eksegesi

- Die besluit van die Sinode dat vroue nie as ouderlinge en predikante mag dien nie, lei tot teenstrydighede in die eksegesi en hermeneuse van die Skrif, asook tot teenstrydighede in die kerklike praktyk. Deur hierdie teenstrydighede word die Gereformeerde Kerke in die oë van sy lidmate en die wêreld ongeloofwaardig gemaak en word sy verkondigingstaak belemmer.
- 5.1 Die besluit om vroue wel tot die amp van diaken en nie tot die amp van predikant en ouderling toe te laat nie, kom neer op 'n onderskeid tussen die ampte op grond van geslag – iets wat nie deur die Skrif beveel word nie.
- 5.1.1 As God lidmate van die vroulike geslag kan roep en bekwaam om as diakens te kan dien, is daar geen rede waarom Hy nie ook vroue kan roep en bekwaam om as ouderlinge te dien nie. Daar is ook al sedert Sinode 1988 duidelikheid in die GKSA dat daar geen Skrifgedeelte is wat dit verbied nie (Acta 2009:611).
- 5.1.2 Die werk van diakens behels nie minder nie: huisbesoeke, gesagvolle bediening van die Woord, gebede, toesig oor die liefdesgemeenskap van die gemeente en leierskap (wat tradisioneel as ouderlingtake beskou word).
- 5.1.3 Deur wel op grond van geslag onderskeid tussen die ampte te maak, laat Sinode 2009 “iets van die mens self” (geslagtelikheid) 'n rol speel in die bekwaamheid tot die amp. Hierteenoor bely ons dat geen bekwaamheid om God te dien uit die mens self is nie, maar alleen deur God self is, wat ook die gawes gee (2 Kor 3:5; NGB, art 14).
- 5.2 Die uitsluiting van vroue uit die amp van predikant en ouderling is ooglopend kunsmatig en ongeloofwaardig.
- 5.2.1 In die gemeentes van die Gereformeerde Kerke word vroue wel toegelaat om op allerhande maniere die Woord te verkondig/bedien. Dit sluit in die kategese, in die eredienste (deur sang en belydenis), in diensgroepe/kommissies, in Sustersorganisasies, as diakens, in die samelewing ens.
- 5.2.2 Die uitsluiting van vroue van die verkondiging van die Woord as predikante, is kunsmatig omdat daar op geen manier aangetoon kan word hoe vroue deur die “betreding van die kansel” onbekwaam word/is om die Woord gesagvol te bedien nie; terwyl hulle suiwer Woordverkondiging op al die ander bogenoemde terreine volgens die GKSA wel Bybels aanvaarbaar is en as gesagvol beskou word.
- 5.2.3 Dat die besluit van Sinode 2009 neerkom op 'n kunsmatige onderskeid tussen geslagte blyk ook uit die volgende voorbeeld: Vroue word nie deur die GKSA verhinder om teologie te studeer en as teoloë te kwalifiseer nie. Niks verhinder verder 'n manlike predikant om in die GKSA 'n preek te lewer wat volledig berus op die suiwer eksegesi van vroulike teoloë nie.

- Niks verhoed hom ook om 'n oordenking of "stigtelike woord" wat deur 'n vroulike teoloog geskryf is, (met erkenning) as preek te lewer nie. Maar die besluit van Sinode 2009 verhinder die vroulike teoloog om self as predikant beroep te word en self die boodskap te bring. Die implikasie van die Sinodebesluit is dus dat bloot 'n predikant se "manlikheid" die preek "gesagvol/amptelik/aanvaarbaar" maak, terwyl die vroulike teoloog nie self die preek sal mag lewer nie, bloot as gevolg van haar vroulikheid, al is die inhoud van die preek dan ook suiwer en word dieselfde boodskap uiteindelik gelewer.
- 5.2.4 Die besluit van 2009 Sinode om nie vroue in die kerk as predikante of ouderlinge te laat dien nie, kom ook neer op 'n kunsmatige en onhoudbare onderskeid tussen die rol van Christenvroue in die kerk en die samelewing.
- 5.2.4.1 Gereformeerde vroue dien allerweë as leiers (ook van mans) in die samelewing. ('n Vrou was bv geruime tyd die rektor van die NWU, en talle teologiese professore het op verskillende terreine onder haar leiding gedien.)
- 5.2.4.2 Vroue is in baie Gereformeerde gesinne (en in die meerderheid predikantsgesinne) mede-broodwinners en beklee in hierdie verband dikwels leiersposisies in die samelewing.
- 5.2.4.3 Die besluit van Sinode 2009 lei tot die implikasie dat die rol van 'n vrou verander wanneer sy haar "binne die mure van die kerkgebou"/"in 'n erediens" bevind. Sy moet dan 'n "swyende lidmaat" wees wat haar slegs "laat leer" en wat nie as leier (predikant of ouderling) mag optree nie.
- 5.2.4.4 Hierdie radikaal verskillende rolle vir Christenvroue in die kerk en in die samelewing, is kunsmatig, onhoubaar en kan nie op 'n geldige wyse uit die Skrif regverdig/verdedig word nie.
- 5.3 Die besluit om vroue uit die amp van ouderling en predikant te weer, berus wat 'n sleutelteks betref, op selektiewe en willekeurige eksegeese.
- 5.3.1 Die verstaan van die opdragte aan vroue in 1 Timoteus 2:1-8 speel 'n sleutelrol in die standpunt van diegene wat vroue nie as ouderling of predikante wil laat dien nie (Acta 2009:638-651).
- 5.3.2 Die verstaan van hierdie opdragte as dat hulle betrekking het op die erediens (Acta 2009:651, 10.9.5.2b-10.9.5.3b) is nie geldig nie en willekeurig, omdat die woorde "in die erediens" nie in die grondteks voorkom nie. Daarby is dit duidelik dat die opdragte aan vroue algemene gedragsvoorskrifte is, wat nie direk op die erediens betrekking het nie. (Byvoorbeeld die opdrag tot "goeie werke" [1 Tim 2:10] wat nie so verstaan kan word dat hulle "goeie werke" is wat net binne die erediens gedoen moet word nie.)
- 5.3.3 Die besluit van Sinode 2009 bring mee dat die sogenaamde "swyggebod" op 'n ongeldige en willekeurige wyse in hierdie Skrifgedeelte uitgesonder word en dat hierdie opdrag as "meer gesagvol" as ander opdragte in hierdie Skrifgedeelte hanteer word.
- 5.3.3.1 Behalwe die "swyggebod" is daar in 1 Tim 2:8-15 ook verskeie ander opdragte aan vroue waaronder 'n verbod op gevlegte hare, die dra van goud, pêrels en duur klere en 'n verbod aan die vrou om (enige) onderrig te gee.
- 5.3.3.2 Deur die besluit van Sinode 2009 word net een van hierdie opdragte (die "swyggebod") met sinodale gesag op Gereformeerde vroue afforseer, terwyl die ander opdragte bloot geïgnoreer word en nie met dieselfde erns in die kerke toegepas word nie. (In geen Gereformeerde Kerk word vroue byvoorbeeld verbied om hulle hare te vleg of goud of pêrels te dra nie.)
- 5.3.3.3 Daar bestaan geen grammatiese, semantiese of enige ander eksegetiese gronde om op hierdie manier selektief onderskeid te maak tussen die opdragte in 1 Tim 2:8-15 nie. Hulle staan in dieselfde Skrifgedeelte en word aan dieselfde mense wat in dieselfde omstandighede lewe, gegee.
- 5.3.3.4 Sulke willekeurige omgaan met, en toepassing van die Skrif voldoen nie aan die Gereformeerde hermeneutiese vertrekpunte nie (Acta 2009:604-610).

- 5.4 Die uitsluiting van vroue uit die amp van predikant belemmer die kerk se verkondigingstaak.
- 5.4.1 Dit is uit ander kerkverbande en die lewenspraktyk duidelik dat ook vroue deur die Heilige Gees met die nodige gawes toegerus kan word om as ouderlinge en predikante te kan dien, en dat hulle bediening geseënd is.
- 5.4.2 Die miskenning van hierdie gawes en die nalating om die gawes wat die Gees gee te gebruik, verhinder die kerk in sy verkondigingstaak.

Die GK Krugersdorp versoek die Sinode dringend om die erns van bogenoemde besware en die meriete daarvan in te sien, aangesien ons as Kerkraad en gemeente nie langer in ons gewete voor God kan voortgaan om vroue uit die amp van ouderling en predikant te weer nie.

I. KOMMISSIE RAPPORT OPENBARINGSHISTORIES

1. Opdrag en mandaat

Om die Sinode van preadvies te bedien oor verskeie beswaargronde.

Besluit: Kennis geneem.

2. Uitvoering van opdrag

2.1 *GK Krugersdorp Beswaarskrif 1, 2012, Beswaargrond 2 (p359)*

2.1.1 Die besluit van Sinode 2009 dra ongenoegsame verrekening van Skrifgetuienis.

2.1.2 Beredenering

2.1.2.1 Dit is moeilik om “genoegsaam” te verreken ten opsigte van die impak op ‘n besluit.

2.1.2.2 Die informasie in die motiverings is nie genoegsaam om die beswaar te regverdig of te ondersteun nie.

2.1.3 Bevinding

Die beswaargrond met die motiverings is vaag en veralgemenend.

Besluit: Punte 2.1.1 tot 2.1.3 kennis geneem.

2.1.4 Aanbeveling

Daar word nie gevolg gegee aan hierdie beswaargrond nie.

Besluit: Goedgekeur.

2.2 *GK Krugersdorp Beswaarskrif 1, 2012, Beswaargrond 3 (p 360)*

2.2.1 Die besluit van 2009 bring die getuienis van die vroeë kerk nie genoegsaam in berekening nie.

2.2.2 Beredenering

2.2.2.1 Die beswaargrond bied geen openbaringshistoriese argumente nie.

2.2.2.2 Daar word op kerkhistoriese argumente staatgemaak in hierdie beswaargrond.

2.2.2.3 In teenstelling met die beswaar dat die 2009-besluit nie resente bronne gebruik om kerkhistoriese lyne te ondersteun nie, word wel in 5.1 en 5.2 van die besluit verskeie bronne aangebied.

2.2.3 Bevindinge

2.2.3.1 Die beswaargrond is nie Bybels begrond nie en bied nie openbaringshistoriese lig nie.

2.2.3.2 Die indruk word gewek dat meer as die Bybel se inligting gebruik moet word om beswaar te handhaaf.

Besluit: Punte 2.2.1 tot 2.2.3.2 kennis geneem.

2.2.4 Aanbeveling

Daar word nie gevolg gegee aan die beswaar op hierdie grond nie.

Besluit: Goedgekeur.

J. KOMMISSIE RAPPORT OOR PRAKTIESE UITVOERBAARHEID

1. Opdrag

Om aan die Sinode aanbevelings te doen ten opsigte van *Beswaargrond 4 – Teenstrydige kerklike praktyk en eksegese* van die Beswaarskrif van die GK Krugersdorp teen die besluit van Sinode 2009 oor die “Saak van die Vrou” (p361, art 5).

Besluit: Kennis geneem.

2. Besluit waarteen beswaar gemaak word

“Die vergadering besluit volgens die goedgekeurde aanbeveling, pt 4.2, dat vroue nie in die besondere dienste van ouderlinge en predikante mag dien nie” (Acta2009:667).

Besluit: Kennis geneem.

3. Beweringe: Beswaargrond 4 (5.1-5.1.3)

3.1 Die beswaardes beweer dat die besluit om vroue tot die diakenamp toe te laat en nie tot die amp van ouderling en predikant neerkom op ‘n onderskeid tussen die ampte op grond van geslag – iets wat nie deur die Skrif beveel word nie.

3.1.1 Die beswaardes beweer dat as God lidmate van die vroulike geslag roep en bekwaam maak om as diakens te dien, is daar geen rede waarom Hy hulle nie ook kan roep om as ouderlinge te dien nie.

3.1.2 Die beswaardes beweer dat al die dienste gelyk is, ook ten opsigte van verantwoordelikhede.

3.1.3 Die beswaardes beweer dat die bekwaamheid om God te dien nie uit die mens self is nie, maar dat dit alleen van God af kom. Sinode 2009 laat “iets van die mens self” ‘n rol speel in die bekwaamheid tot die amp.

3.1.4 Bevinding

3.1.4.1 Die Beswaarskrif bewys nie genoegsaam hoe die Sinodebesluit van 2009 (Acta 2009:667) soos bo aangehaal daartoe lei dat daar ‘n teenstelling is ten opsigte van kerklike gebruik en eksegese nie.

3.1.4.2 Dit is waar dat die gebruik van die kerk (toepassing van besluit gegrond op suiwer eksegese en hermeneuse) moet geloofwaardig wees in die oë van die kerk en die wêreld, maar die Beswaarskrif slag nie daarin deur dat daar geen Skrifbewyse verskaf word nie.

3.1.4.3 Die saak ten opsigte van die gelykheid van ampte is ‘n kerkregtelike saak maar die beswaar doen nie gestand daaraan wanneer die verskillende verantwoordelikhede van die ampte ter sprake is nie. Daar kan oorvleuelings tussen die ampte wees, maar daar is sekerlik ook verskille.

3.1.4.4 Die beswaar wys tereg daarop dat God mense toerus, maar Hy het die saak van uiterlike roeping aan die kerk oorgelaat, waar die kerk Sy instrument is.

Besluit: Punte 3.1 tot 3.1.4.4 kennis geneem.

4. Beweringe: Beswaargrond 4 (5.2-5.2.4.4)

4.1 Die beswaardes beweer dat die uitsluiting van vroue uit die amp van predikant en ouderling ooglopend kunsmatig en ongeloofwaardig is.

4.1.1 Die beswaardes beweer dat vroue toegelaat word om die Woord van God op verskillende wyses te bedien, insluitende kategetiese, erediens (deur sang en belydenis), in diensgroepe, sustersorganisasies, diakens, ens.

4.1.2 Die beswaardes beweer dat die uitsluiting van vroue om die Woord te preek kunsmatig is aangesien vroue toegelaat word om die Woord in bogenoemde gevalle te bedien.

4.1.3 Die beswaardes beweer dat die uitsluiting van vroue uit die bediening van die Woord kunsmatig tussen geslagte onderskeid maak aangesien vroue in die GKSA toegelaat word om hulself as teoloë te kwalifiseer, manlike predikante kan die eksegese van vroulike teoloë gebruik om preke te maak en manlike predikante kan oordenkings van vroulike teoloë as preke gebruik (met erkenning).

4.1.4 Die beswaardes beweer dat Sinode 2009 kunsmatig en onhoudbaar onderskei tussen die rol van Christenvroue in die kerk en die samelewing. Vroue uit die GKSA dien as leiers in die samelewing en is dikwels ook mede-broodwinners. In die erediens moet sy 'n "swyende lidmaat" wees wat haar "laat leer" en wat nie as leier mag optree nie. Dit kan nie uit die Skrif geregverdig word nie.

4.1.5 Bevinding

4.1.5.1 Die Beswaarskrif neem 'n vernoude benadering d.w.s. dat indien jy as kategeet werksaam is, of steun verleen tydens eredienste, of by die susters betrokke is en as diaken dien, dan behoort jy ook as ouderling of predikant te kan dien. Dit kom neer daarop dat die verkondiging van die Woord beperk is tot die amp van ouderling of predikant.

4.1.5.2 Die Beswaarskrif lewer geen bewys hoe hulle argument deur die Skrif ondersteun word nie, maar hulle neem die gebruik in die samelewing as 'n norm wat moet aandui hoe die kerk sy besluite neem.

4.1.6 Motivering

Alhoewel Sinode 2009 tot besluit gekom dat daar twee verskillende benaderings tot eksegeese en hermeneuse is, bied die beswaardes nie nuwe lig tot die korrekte verstaan van die Skrif wat sal lei tot die bevestiging van vrouens as ouderling en predikante nie.

Besluit: Punte 4.1 tot 4.1.6 kennis geneem.

5. Beweringe: Beswaargrond 4 (5.4-5.4.1)

5.1 Die beswaardes beweer dat die uitsluiting van vroue uit die amp van predikant die kerk se verkondigingstaak belemmer.

5.2 Bevinding

5.2.1 Ons erken dat daar kerkverbande is wat vrouens in die ampte van ouderling en predikant het en terwyl daar niks verkeerd is daarmee om te leer uit die praktyk van ander kerke nie, kan die praktyk van ander kerkverbande nie gebruik word as norm om te besluit in sulke binne die GKSA nie.

5.2.2 Die beswaar stel voor dat die uitsluiting van vroue vanuit die bediening, die kerk se taak om die Evangelie te verkondig kortwiek, maar dit slaag nie daarin om prakties aan te toon vanuit die Woord hoe die uitsluiting van vroue uit die bediening die Kerk van die Evangelie ontnem nie.

5.2.3 Die beswaar steun swaar op algemene praktyke in die samelewing en nie wat op die Woord van God sê nie.

5.3 Motivering

5.3.1 Die gebruik van praktyke in ander kerkverbande as 'n norm kom neer op veralgemening en wat in ander kerke gebeur kan nie noodwendig net so aangewend word in die GKSA sonder onderskeid nie.

5.3.2 Die argument aangevoer in die beswaar dra nie water omrede dit nie op enige manier bewys hoe die uitsluiting van vrouens uit die ampte die verkondiging van die Evangelie kortwiek nie, in die praktyk of uit die Skrif nie.

5.3.3 Hierdie beswaargrond dra nie water omdat die verkondiging van die Evangelie nie afhanklik is van 'n persoon wat in die amp van ouderling of predikant bevestig is nie. God roep alle gelowiges om die evangelie te verkondig. In sy bediening roep Jesus Christus die dissipels maar werk ook saam met vrouens om die Evangelie te verkondig (Lukas 8:1-3). Die taak om die Evangelie te verkondig word nie beperk tot mense wat net in die amp staan nie, maar elke lidmaat soos beskryf in Matteus 28:19.

Besluit: Punte 5.1 tot 5.3.3 kennis geneem.

6. Besluite om te neem

6.1 *Aanbeveling: Beswaargrond 4: 5.1-5.1.3*

Gronde van beswaar 5.1-5.1.3 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

- 6.2 *Aanbeveling: Beswaargrond 4: 5.2-5.2.4.4*
Gronde van beswaar 5.1-5.1.3 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

- 6.3 *Aanbeveling: Beswaargrond 4: 5.4-5.4.1*
Gronde van beswaar 5.4-5.4.1 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

K. KOMMISSIERAPPORT: KERKREGTELIK

1. Opdrag

Kyk na die kerkregtelike aspekte uit al die toegewysde Beswaarskrifte ingedien op die Buitengewonde Algemene Sinode 2016 (BAS).

- 1.1 Al die kerkregtelike beginsels wat aangespreek moet word uit die verskillende Beswaarskrifte, moet uitgewys word (pt 4).
1.2 Kerkregtelike beginsels moet toegepas word in die konteks van elke afsonderlike Beswaarskrif (pte 5-8).

Besluit: Punte 1.1 en 1.2 kennis geneem.

2. Werkswyse

- 2.1 Al die Beswaarskrifte is deurgewerk, en relevante Kerkordelike aangeleentheid is geïdentifiseer en aangespreek. Die Rapport spreek oorsigtelik al die kerkregtelike sake aan wat in die Beswaarskrifte na vore kom, en daarna word al die Beswaarskrifte afsonderlik en puntsgewys beoordeel.
2.2 Ds HS Coetzee van GK Potchefstroom-Die Bult en dr J Lion-Cachet van GK Klerksdorp het by die Kommissie aangemeld ten einde toeligting te gee.

Besluit: Punte 2.1 en 2.2 kennis geneem.

3. Kerkregtelike beginsels ter sprake

- 3.1 Sedert die reformasie is daar 'n bepaalde ampsbeskouing wat ook in ons Kerkorde sy grondslag gekry het. Van die beswaardes beredeneer dat die Sinode alleen die diskontinuiteit, en nie ook die kontinuïteit in die ampte in die Ou en die Nuwe Testament ondersoek het nie. Die vervulling van die ampte is in Christus. Daarom is daar nie 'n reglynige sprong tussen die ampte in die Ou en die Nuwe Testament nie. Ons Kerkorde gaan uit van die veronderstelling dat daar vier dienste is, naamlik professore, predikante, ouderlinge, diakens (KO, art 2).
3.2 Van die Beswaarskrifte stel dit dat die twee keuses waar tussen gekies moes word, maak dat die minderheid voor die meerderheid moet buig sonder enige aanduiding oor waarom die Sinode die een bo die ander verkies het. Daar word ook beweer dat die Sinode nie in gehoorsaamheid aan die Skrif 'n keuse kon maak nie – tog is daar 'n keuse gemaak. Dit veronderstel dat die keuse wat verkies is, die een is wat die Sinode onder leiding van die Gees bepaal het as die korrekte. Wie die oordeel nou wil oorlaat aan die plaaslike kerkraad “**om immers self in hulle verskillende omstandighede oor die saak te beslis**”, maak die weg oop vir independentisme. Kerkverband waarborg juis dat ons nie weens die gebrek aan gawes oor besondere sake ons eie weg loop en sodoende die kenmerke van die ware kerk begin prysgee nie. Die weg van KO, art 31 (meerderheid besluit) het onself as kerke met mekaar vasgemaak. Die ordelike weg kan gevolg word om dit te verander (indien die ander kerke op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde daartoe oortuig kan word).
3.3 In van die Beswaarskrifte word daar onderskeid gemaak tussen die “**in die lig van die behandeling van die Rapport**” teenoor die “**gehoorsaamheid aan die Skrif**”. Dit is 'n valse onderskeid. Juis op grond van die Skrifgegewens (soos vervat in die Rapport) is daar bepaalde besluite geneem. Hier word, deur 'n woordspeling, die indruk geskep dat die Sinode nie die Skrifgegewens behoorlik in aanmerking geneem het nie.

- 3.4 Wanneer 'n Sinode besluite neem, word die Here gesmeek om aan die vergadering leiding te gee deur sy Gees (vgl KO, art 32). Alle Skrifverklarings, motiverings en beredenerings word in oorweging geneem voordat daar tot stemming oorgegaan word. Die besluit wat geneem word, staan, tensy die teendeel uit die Woord bewys kan word deur beswaar of appèl (KO, artt 31 & 46).
- 3.5 Die vereiste dat daar konsensus moet wees oor die verklaring van die Skrif, stel 'n nuwe werkswyse deur die Sinode voor. 'n Nuwe werkswyse moet deur middel van Beswaarskrif of Beskrywingspunt op die tafel gebring en getoets word. Op Sinode 2015 (Acta 2015:276, 20.4) is daar nie aan 'n Beskrywingspunt deur Streeksinode Pretoria gevolg gegee nie. Hierdie Beskrywingspunt het versoek dat besluite rondom wesenlike sake met eenstemmigheid geneem moet word. Deur nie aan hierdie Beskrywingspunt gevolg te gee nie, het die Sinode die beginsel van KO, art 31 bekragtig.
- 3.6 Indien daar nie op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde duidelikheid oor 'n saak is nie, word die *status quo* gehandhaaf (KO, artt 31 & 46). Die bewyslas rus op die beswaarde of die persoon wat wil verander, om op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde die teendeel te bewys (KO, artt 31 & 46). Daar word deur sommige beswaardes beweer dat die Sinode aan die kerke duidelike en gemotiveerde Skrifgronde moet gee om die *status quo* te bewys. Die Sinode is egter geen studieliggaam nie. Die kerke moet studeer en hul studie deur die Sinode laat toets. Die *onus* rus dus op beswaardes om besluite te wysig. Hulle moet met Skrifgronde duidelik en gemotiveerd aantoon waarom daar kan/mag/moet verander word.
- 3.7 'n Meerdere vergadering se werkswyse word deur daardie vergadering onder leiding van die Moderamen vasgestel (KO, art 35). 'n Vergadering het, byvoorbeeld, die prerogatief om bloot kennis te neem van 'n voorstel wat hy nie vir sy eie rekening wil neem nie.
- 3.8 Daar word beweer dat gewetensbinding plaasvind wanneer meerderheidstem, en nie Skrifgronde nie, die deurslag van besluite gee. KO, art 31 is die ooreengekome wyse waarop besware hanteer behoort te word. Die leiding van die Heilige Gees by besluitneming deur vergaderings mag nooit misken word nie (kyk Hand 15:28, en ook KO, art 32). Wanneer 'n besluit met meerderheidstem geneem word op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde, word daar nie geheers nie ('n foutiewe interpretasie van KO, art 84), want dan regeer die Skrif.
- 3.9 Die woord "gewetensbinding" word dikwels in die kerke verkeerdelik gebruik as synde net negatief. Besluite deur meerdere vergaderings word juis geneem op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde. Afgevaardigdes na meerdere vergaderings het hul gewetens gebind deur die Openlike Verklaring af te lê. Daardeur onderneem hulle om besluite te neem op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde. Afgevaardigdes het ook reeds, toe hulle Belydenis van geloof afgelê het, onderneem om Skrif, Belydenis en Kerkorde te honoreer.
- 3.10 Daar moet gewaak word om te redeneer vanuit die kollegialistiese siening dat dit die Sinode is wat besluite neem en afforseer. Wanneer kerke byeenkom in meerdere vergaderings word daar nie deur 'n "hoër vergadering" besluite op mindere vergaderings afdedwing nie, maar die kerke besluit saam op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde, in ooreenstemming met die presbiteriale kerkregeringstelsel.
- 3.11 Uit die beredenering van bepaalde Beswaarskrifte, kom die suggestie dat daar 'n spanning, en selfs teenstrydigheid, bestaan tussen die Skrif aan die een kant, en die Kerkorde aan die ander kant. Hierdie is 'n foutiewe redenasie aangesien die Kerkorde op die Skrif en Belydenis gebaseer is.
- 3.12 'n Beswaar moet behoorlik begrond word op Skrif, Belydenis en Kerkorde (KO, art 31). Die blote uitspraak van 'n opinie, (byvoorbeeld sogenaamde "**onwyse optrede**"), is geen afdoende bewys nie.

- 3.13 Die *onus* rus op die beswaarde om te bewys dat besluite nie volgens Skrif, Belydenis en Kerkorde is nie. Die *onus* rus dus nie op meerdere vergaderings om te bewys dat dit wel die geval is nie (KO, art 31). Die werking van die Heilige Gees moet nie by die neem van besluite misken word nie.
- 3.14 Daar word deur sommige beswaardes beweer dat die saak rondom die vrou nie 'n wesenlike of prinsipiële saak is nie. Sinode 2015 het egter besluit dat dit wel 'n wesenlike of prinsipiële saak is, welke besluit as vas en bindend beskou moet word (KO, art 31).
- 3.15 Daar word deur sommige beswaardes om verdraagsaamheid gevra om mekaar se verskillende standpunte oor die saak van die vrou te akkommodeer, aangesien die saak belangrik is, maar na hulle mening nie so belangrik is dat die eenheid in die kerk daardeur in gedrang moet kom nie. Wat wesenlike sake aanbetref, mag ons egter nie net bloot in verdraagsaamheid verskillende standpunte akkommodeer nie maar bly by Skrif, Belydenis en Kerkorde. Feitlik 'n derde van die Kerkorde handel oor die dienste. Dit dui op die belangrikheid van die dienste vir die orde binne die kerk. Dit impliseer dat die dienste 'n wesenlike saak is wat alle kerke se kerkwees raak (KO, art 1).

Besluit: Punte 3.1 tot 3.15 kennis geneem.

4. 21.5 (p359): Beswaarskrif GK Krugersdorp teen die besluit van Sinode 2009 “Oor die saak van die vrou”

4.1 *Beswaargrond 1 (p359)*

4.1.1 Beoordeling

- 4.1.1.1 Daar word beweer dat gewetensbinding plaasvind deurdat die meerderheidstem, en nie Skrifgronde nie, die deurslag van die besluit gegee het. Sou die beswaardes hiermee 'n probleem hê, moet hulle die kerklike weg volg om ooreenkomstig KO, art 31 (waarop saam ooreengekom is) te wysig.
- 4.1.1.2 Daar word beweer dat die sinode die kerke deur sy besluit tot een standpunt dwing bloot op grond van 'n meerderheid van stemme. So 'n redenasie misken KO, art 31.
- 4.1.1.3 Daar word beweer dat gewetensbinding plaasvind wanneer meerderheidstem, en nie Skrifgronde nie, die deurslag van besluite gee. KO, art 31 is die ooreengekome wyse waarop besware hanteer behoort te word. Die leiding van die Heilige Gees by besluitneming deur vergaderings mag nooit misken word nie (Hand 15:28 en ook KO, art 32). Wanneer 'n besluit met meerderheidstem geneem word op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde, word daar nie geheers nie (foutiewe interpretasie van KO, art 84), want dan regeer die Skrif.
- 4.1.1.4 Besluite deur meerdere vergaderings word juis geneem op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde. Afgevaardigdes na meerdere vergaderings het hul gewetens gebind deur die openlike verklaring af te lê. Daardeur onderneem hulle om besluite te neem op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde. Afgevaardigdes het ook reeds, toe hulle Belydenis van geloof afgelê het, onderneem om Skrif, Belydenis en Kerkorde te honoreer.
- 4.1.1.5 Daar moet gewaak word om te redeneer vanuit die kollegialistiese siening dat dit die Sinode is wat besluite neem en afforseer. Wanneer kerke byeenkom in meerdere vergaderings word daar nie deur 'n “hoër vergadering” besluite op mindere vergaderings afgedwing nie, maar die kerke besluit saam op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde.
- 4.1.1.6 Ten opsigte van die aanhaling van NGB, art 32 in punt 2.3 om nie met groot getalle gewetens te bind nie en nie dieselfde gesag aan getalle as aan die Skrif te bied nie, kan die volgende gestel word: Die beswaardes kon of het nie op grond van die Skrif aangetoon dat vroue wel as ouderlinge of predikante bevestig mag word nie. Die bewyslas rus op die beswaardes (KO, art 31).

Besluit: Punte 4.1.1 tot 4.1.1.6 kennis geneem.

4.1.2 Aanbeveling

4.1.2.1 Beswaargrond 1 slaag nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.2 *Beswaargrond 4 (p361)*

4.2.1 Beoordeling ten opsigte van pt 5.3.3.2 (p362) dat besluite deur Sinodes afforseer word.

4.2.1.1 Besluite deur meerdere vergaderings word nie op lidmate of kerke afforseer nie. Meerdere vergaderings se besluite word in wese geneem deur kerke wat saam vergader deur hulle afgevaardigdes. Besluite van 'n meerdere vergadering word geneem op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde in ooreenstemming met die presbiteriale kerkregeringstelsel. Besluite word dus nie op 'n kollegialistiese wyse op kerke "afforseer" nie. KO, art 84 kom dus geensins hier in gedrang nie.

Besluit: Punte 4.2.1 en 4.2.1.1 kennis geneem.

4.2.2 Aanbeveling

4.2.2.1 Wat hierdie motiveringspunt betref, slaag beswaargrond 4 nie.

Besluit: Goedgekeur.

4.3 *Aanbeveling ten opsigte van die kerkregtelike gronde van die Beswaarskrif*

4.3.1 Beswaargronde 1 en 4 ten opsigte van punt 5.3.3.2 slaag nie.

Besluit: Kennis geneem.

L. **KOMMISSIERAPPORT BESWAARGRONDE OOR 1 TIMOTEUS 2**

1. **Opdrag**

Om die beswaar van die GK Krugersdorp te behandel en aan die vergadering aanbevelings te doen ten opsigte van die beswaar.

Besluit: Kennis geneem.

2. **Beswaargrond 4 (p361)**

2.1 *Bewering (5.3.1-5.3.2)*

Die verstaan van die opdragte aan vroue in 1 Timoteus 2:1-8 speel 'n sleutelrol in die standpunt van diegene wat vroue nie as ouderling of predikante wil laat dien nie (Acta 2009:638-651). Die verstaan van hierdie opdragte as dat hulle betrekking het op die erediens (Acta 2009:651, 10.9.5.2b-10.9.5.3b) is nie geldig nie en willekeurig, omdat die woorde "in die erediens" nie in die grondteks voorkom nie.

2.2 *Beoordeling*

Vanaf 1 Tim 2:8 gee die apostel voorskrifte vir optrede letterlik "op elke plek" (ἐν παντί τόπῳ). Dit is belangrik om daarop te let dat vooraanstaande eksegete soos Groenewald 1977:35; Hendriksen (1976:102) Marshall (1999:437), Van Houwelingen (2009:70-71) en ander aanvaar dat ἐν παντί τόπῳ op plekke dui waar gemeentes bymekaar gekom het om te aanbid.

2.3 *Bewering (5.3.3)*

Daarby is dit duidelik dat die opdragte aan vroue algemene gedragsvoorskrifte is, wat nie direk op die erediens betrekking het nie. (Byvoorbeeld die opdrag tot "goeie werke" [1 Tim 2:10] wat nie so verstaan kan word dat hulle "goeie werke" is wat net binne die erediens gedoen moet word nie.)

2.4 *Beoordeling*

Die voorskrifte in 2:9-10 gaan inderdaad oor die manier waarop vroue in die gemeentelike samekoms teenwoordig moet wees. Die sake wat genoem word, geld uiteraard vir die vroue se hele lewe. Maar haar optrede in haar lewe oor die algemeen is direk ter sprake wanneer sy in die gemeentelike samekomste teenwoordig is. Solank sy in haar daaglikse lewe met allerlei sondige praktyke volhou en dit aanhou doen, kan sy nie met die innerlike skoonheid wat in verse 9 en 10 voorgeskryf word, in die samekoms van die gemeente teenwoordig wees nie.

Daarom gee die apostel die opdrag dat sy haar moet versier “met goeie werke soos dit vroue betaam wat die godsvrug bely”. Dieselfde geld vir die versiering van beskeidenheid en ingetoënheid en behoorlike kleding wat van vroue geverg word. Dit geld natuurlik vir haar algemene lewe, deugde wat sy met haar moet saamdra ook wanneer sy in die gemeentelike samekoms verskyn (vgl Schreiner, 2005:91-96).

2.5 *Bewering (5.3.3)*

Die besluit van Sinode 2009 bring mee dat die sogenaamde “swyggebod” op ‘n ongeldige en willekeurige wyse in hierdie Skrifgedeelte uitgesonder word en dat hierdie opdrag as “meer gesagvol” as ander opdragte in hierdie Skrifgedeelte hanteer word.

5.3.3.1 Behalwe die “swyggebod” is daar in 1 Tim 2:8-15 ook verskeie ander opdragte aan vroue waaronder ‘n verbod op gevlegte hare, die dra van goud, pêrels en duur klere en ‘n verbod aan die vrou om (enige) onderrig te gee.

5.3.3.2 Deur die besluit van Sinode 2009 word net een van hierdie opdragte (die “swyggebod”) met sinodale gesag op Gereformeerde vroue af forseer, terwyl die ander opdragte bloot geïgnoreer word en nie met dieselfde erns in die kerke toegepas word nie. (In geen Gereformeerde Kerk word vroue byvoorbeeld verbied om hulle hare te vleg of goud of pêrels te dra nie.)

5.3.3.3 Daar bestaan geen grammatiese, semantiese of enige ander eksegetiese gronde om op hierdie manier selektief onderskeid te maak tussen die opdragte in 1 Tim 2:8-15 nie. Hulle staan in dieselfde Skrifgedeelte en word aan dieselfde mense wat in dieselfde omstandighede lewe, gegee.

5.3.3.4 Sulke willekeurige omgaan met, en toepassing van die Skrif voldoen nie aan die Gereformeerde hermeneutiese vertrekpunte nie (Acta 2009:604-610).

Beoordeling

(1) Die opdrag aan die Deputate was om te rapporteer oor die lig wat die Skrif gee oor die vraag of vroue in die besondere dienste mag optree. Daarom is uiteraard in die 2009-Rapport gefokus op die perikoop se gegewens oor of sy mag onderrig gee en gesag uitoefen, sonder om oor ander aspekte van die perikoop hulle verantwoording volledig in die Rapport in te sluit.

Oor hierdie ander sake wat in 2:9-15 aan die orde kom, is dit egter moontlik om goeie verantwoording te doen. Die beswaardes het nie daartoe oorgegaan om aan te dui hoe hierdie ander sake dan wel verstaan moet word nie. Dit lê sekerlik ook nie op die weg van die Kommissie om dit te doen nie. By die punte hieronder word egter wel in enkele pennestrepe ‘n aanduiding gegee.

(2) In 2:9-10 is die apostel duidelik besig om te skryf oor die “versierings” waarmee vroue in die gemeentelike byeenkomste moet verskyn. Die “versierings” wat vroue in die samekoms moet vertoon, word dan in drie groepe genoem:

(i) Vers 9b: Dit moet WEL wees: behoorlike kleding, beskeidenheid en ingetoënheid.

(ii) Vers 9c: Dit moet NIE wees nie: vlegsels, goud, pêrels, kosbare klere.

(iii) Vers 10: Dit moet WEL wees: goeie werke, soos dit vroom vroue betaam.

In die “NIE”-gedeelte (vers 9c) word dit duidelik gemaak: wanneer vroue in die gemeentelike samekomste teenwoordig is, moet hulle versiering nie, soos dikwels in die algemene lewe gebeur, in uiterlike versierings geleë wees nie. Vers 9c is dus nie bedoel as ‘n algehele verbod op die dra van juweliersware nie. Dit stel bloot die feit dat uiterlike versierings nie in gemeentelike samekomste van waarde is nie.

In die “WEL”-gedeeltes van verse 9 en 10 word duidelik gemaak: Die sieraad van vroue in die gemeentelike samekomste is ‘n innerlike skoonheid. Hierdie innerlike skoonheid kom selfs in uiterlike sake soos “behoorlike kleredrag” na vore, maar is eintlik geleë in ‘n lewensingesteldheid: “beskeidenheid en ingetoënheid” (vers 9b). Dit kom ook na vore in lewensoptrede: “goeie werke” (vers 10). Die bedoeling van vers 10 is nie dat vroue in die samekomste moet kom goeie werke doen nie.

Nee, goeie werke wat sy elke dag doen en wat 'n daaglikse bevestiging van haar godsvrug is, is iets wat sy lewenslank moet beoefen en gevolglik met haar as sieraad saamdra wanneer sy in die gemeentelike samekomste teenwoordig is.

Hierdie voorskrifte aan vroue vir hoe hulle in die erediens teenwoordig moet wees, is wel in die perikoop aanwesig, maar het geen direkte betrekking op die vraag of sy in die besondere dienste mag optree nie. Daarom was dit nie relevant vir die Rapport nie.

2.6 *Bevinding*

Die beswaardes slaag nie daarin om aan te toon dat die 2009 Rapport op ongeldige wyse gedeeltes van die teks in 1 Timoteus 2:8:15 buite rekening laat nie.

Besluit: Punte 2.1 tot 2.6 kennis geneem.

2.7 *Aanbeveling*

Die beswaar slaag nie op beswaargrond 4 nie.

Besluit: Goedgekeur.